

de Volkskrant

In 25 seconden 1 dag uit 4 levens

Van onze medewerker Bob Witman op 16 maart '10, 11:48, bijgewerkt 16 maart 2010 11:48

Work in Process van Luna Maurer, Edo Paulus, Jonathan Puckey en Roel Wouters, te zien in het Graphic Design Museum Breda.

BREDA Infoporn is een term die grafisch vormgevers liefdevol hanteren voor informatiedichte infographics, waarin data op een creatieve wijze worden gecombineerd en verbeeld. Op sites als visualcomplexity, coolinfographics en infosthetics zijn zinloze, maar niet minder fascinerende, informatiecombinaties te lezen. Zoals de relatie tussen recessie, de politieke kleur van de Amerikaanse president en de budgethoogtes van de NASA.

Infodocdata is een tentoonstelling over de visualisering van data in het nog jonge Graphic Design Museum Breda. Mieke Gerritzen, ontwerpster van de bekroonde VPRO tv-logo's eind jaren negentig, is daar sinds een jaar directeur. Haar keuze voor drie projecten onderstreept het belang dat (grafisch) vormgevers in de digitale wereld vertegenwoordigen. Ze zijn op cruciale momenten de poortwachters en vertalers in het dagelijkse informatiebombardement dat internet heet.

Alles is beeld, dat is het uitgangspunt in Breda. Zelfs het weerpraatje is tegenwoordig een buienradarvariant op je mobiel. En dat beeld en al die data moeten worden beheerd en vormgegeven. Gerritzen heeft drie werken verzameld om dat te illustreren, op verschillende niveaus.

Bij het eerste, Designing universal knowledge, gaat het om selectie van het beeld. Gerlinde Schuller vroeg mensen naar de meest universele gebeurtenissen en visualiseerde het met woorden en plaatjes op een 26 meter lange wand. Het begint bij de dino's en eindigt bij de mislukte 10 kilometer van Sven Kramer. De eerste 14 miljard jaar nemen 5 meter muur in beslag, de laatste 100 jaar 9 meter. Het is een mooie allegorische compositie. De tijdlijn is hier een collage van ons gemeenschappelijk geheugen.

Het tweede werk gaat over de vorm waarin data zichtbaar wordt gemaakt: A journey to information spaces. Jack van Wijk is in een ingenieur aan de TU in Eindhoven, die is gespecialiseerd in het visualiseren van abstracte informatie. Hij ontwikkelde sequoia view, een programma dat een grafische weergave oplevert van de inhoud van je computer.

Filmfiles, muziek, systeembestanden, broncodes en programma's worden keurig gerangschikt in een patroon dat wel iets weg heeft van de boekenruggen in een boekenkast. Hier is niet de selectie essentieel, maar het totaalplaatje – een grafische vertaling van compleetheid, een rangschikking van wat vroeger je bureaula, ordners, platencollectie en telefoonboekje tezamen waren.

De echte reden om een ommetje naar Breda te maken, ligt in het derde werk, Work in Process van Luna Maurer, Edo Paulus, Jonathan Puckey en Roel Wouters. Vier jonge grafisch vormgevers, die geen selectie of vormoplossing aanbieden, maar het consumeren van informatie centraal stellen.

Het is een bijna intimiderend werkstuk van vier levens die synchroon op vier schermen aan je voorbijtrekken. De waarnemer is de laptop die elke vijf minuten een foto maakt van de gebruiker, door de achterkant van het computer heen. Je ziet daardoor niet alleen de persoon, maar ook de schermhandeling die op dat moment plaatsvindt: mail checken, 'uitzending gemist' kijken, facebook bezoeken of ontwerpen.

De foto's zijn als een meedogenloos denderende stopmotion aan elkaar geplakt, waardoor je in 25 seconden een dag uit vier levens naast elkaar krijgt geserveerd. En dat over een tijdsperiode van negen maanden. Soms zijn de schermen zwart. Soms logt opeens iemand zich midden in de nacht aan (komt hij uit het café?) en soms neemt iemand zijn laptop het bed in (die heeft geen pyjama!).

Het is intiem, onthullend en tegelijk verhullend, want je wilt ook weten wat ze doen als ze niet achter hun laptop zitten. Daar krijg je geen antwoord op. De buitenwereld is aanwezig doordat tegelijkertijd op een groot projectiescherm de lucht boven Amsterdam wordt weergegeven, net als de laptopprojecties om de vijf minuten afgedrukt en in hetzelfde hallucinerende tempo afgespeeld.

Dit is geen lyrische versie van het leven, misschien eerder een obsessieve, maar daarom wel zo ter zake. Het is de ware verbeelding van het dagelijkse bestaan: twintigers en dertigers die vastgehaakt zitten aan de laptop, aan die enorme stroom informatie en communicatie die via het scherm tot je komt. En al die informatie wordt vertaald in een vorm. Alles is beeld geworden, ook het leven zelf.

Infodecodata – Geen woorden maar beelden. Graphic Design Museum Breda, t/m 2/9.

DE VOLKSKRANT
15 maart 2010

